

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Економічний факультет
Кафедра економіки, підприємництва та торгівлі**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ПРАЦІ Й СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ»**

*для студентів освітньої програми
«Управління персоналом та економіка праці»
денної та заочної форм навчання*

Методичні рекомендації до написання курсової роботи з дисципліни «Економіка праці й соціально-трудові відносини» для студентів напряму підготовки 6.030505 «Управління персоналом та економіка праці» денної та заочної форм навчання / Укл.: Н.Ю. Кубіній, В.П. Мікловда, Р.І. Завадяк, Н.П. Белей, О.В. Місяйло, В.В. Кубіній. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2025. 26с.

Укладачі:

Кубіній Н.Ю., к.е.н., професор кафедри економіки, підприємництва та торгівлі;

Мікловда В.П., д.е.н., професор кафедри економіки, підприємництва та торгівлі, член-кор. НАН України;

Завадяк Р.І., к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та торгівлі;

Белей Н.П., ст. викладач кафедри економіки, підприємництва та торгівлі;

Місяйло О.В., ст. викладач кафедри економіки, підприємництва та торгівлі;

Кубіній В.В., к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та торгівлі.

Рецензенти:

Пітюлич М.М., доктор економічних наук, професор, член-кор. НАН України, завідувач кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ».

Зарічна О.В., доктор економічних наук, професор кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Відповідальний за випуск: завідувач кафедри економіки, підприємництва та торгівлі Молнар О.С.

Затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та торгівлі економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», протокол № 9 від 12.03 2025р.

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», протокол № 8 від 17.03.2025 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Мета та завдання курсової роботи.....	5
2. Вимоги до написання, оформлення та захисту курсової роботи.....	6
2.1 Етапи та послідовність виконання курсової роботи.....	6
2.2 Вибір і затвердження теми та об'єкта дослідження.....	7
2.3 Складання плану курсової роботи.....	7
2.4 Вивчення та підбір літературних джерел по темі дослідження.....	8
2.5 Обсяг та структура курсової роботи.....	8
2.6 Вимоги до оформлення курсової роботи.....	11
2.7 Вимоги до захисту курсової роботи та критерії оцінювання.....	13
3. Рекомендовані теми курсових робіт з дисципліни «Економіка праці й соціально-трудоі відносини».....	16
4. Список використаних джерел.....	18
5. Додатки.....	19

ВСТУП

Принципи ринкової економіки реалізуються у процесі використання трудового потенціалу. Останнім часом ризики обумовлюють формування адекватної сучасним вимогам системи нових соціально-трудових відносин, мотивації, контролінгу, організації та оплати праці, формування доходів працівників, що в сукупності ще й забезпечує підвищення ефективності бізнесу та національної економіки та призводить до зростання рівня і якості життя населення України.

Роль і значення дисципліни «Економіка праці й соціально-трудові відносини» у підготовці фахівців полягає в формуванні студентами системи теоретичних і практичних знань про категорії, поняття, механізми забезпечення ефективної зайнятості населення та прогресивного розвитку соціально-трудових відносин в Україні на всіх рівнях.

Економіка праці займається вивченням ефективності використання трудових ресурсів, оптимізацією розподілу працівників між різними секторами економіки, підвищенням продуктивності праці, розвитком професійних навичок та визначенням умов, за яких праця приносить максимальний економічний ефект.

Соціально-трудові відносини охоплюють систему прав та обов'язків між працівниками, роботодавцями та державою. А також включають питання трудових контрактів, умов праці, оплати праці, профспілкової діяльності, соціального захисту, а також боротьби з трудовими конфліктами.

Значення цих сфер полягає в тому, що вони сприяють забезпеченню справедливих умов для працівників, стимулюють економічне зростання, підвищують рівень життя, знижують соціальну нерівність і забезпечують стабільність на ринку праці. Вони також сприяють розвитку механізмів соціального діалогу, що важливо для підтримки миру в суспільстві та створення здорового трудового клімату.

Знання економіки праці й соціально-трудових відносин необхідні майбутньому спеціалісту для об'єктивної оцінки економічних процесів, що відбуваються у суспільстві в умовах ринкової економіки. Економіка праці й соціально-трудові відносини мають тісний зв'язок з цілою низкою дисциплін об'єктом вивчення яких є праця: нормування праці, наукова організація праці, статистика праці, соціологія праці, ергономіка праці, фізіологія і психологія праці, охорона праці, трудове право та інші. Це обумовлює об'єктивну необхідність набуття ґрунтовних знань основних положень економіки праці майбутніми спеціалістами в галузі економіки, фінансів, маркетингу, менеджменту і бізнесу.

1. Мета та завдання курсової роботи

Метою курсової роботи є перевірка засвоєння студентами знань, які необхідні їм як майбутнім фахівцям з економіки праці. Використовуючи знання із загальнотеоретичних і спеціальних дисциплін, а також підібрані фактичні матеріали з економіки праці й соціально-трудових відносин, студент повинен самостійно дослідити одну з актуальних тем курсу дисципліни «Економіка праці й соціально-трудові відносини».

Курсова робота є самостійним дослідженням по одній із економічних проблем, яка відображає професійну підготовленість спеціаліста, рівень його мислення, уміння аналізувати та висувати пропозиції по підвищенню ефективності праці та взаємовідносин людей у процесі праці на внутрішньогосподарському та державному рівні.

Основними завданнями курсової роботи є:

- ✓ поглиблення навичок самостійного опрацювання літературних джерел, звітної та статистичної інформації;
- ✓ оволодіння методикою дослідження, узагальнення та логічного викладу матеріалу;
- ✓ уміння формулювати узагальнення, висновки при дослідженні економічної проблеми по конкретній темі;
- ✓ самостійно виконувати економіко-статистичні розрахунки;
- ✓ розробляти пропозиції щодо удосконалення діяльності в сфері управління персоналом та економіки праці.

Загальні вимоги до роботи:

- цілеспрямованість, відповідність меті;
- чітка логічність та послідовність побудови роботи і викладу матеріалу;
- поглиблене дослідження та повнота викладення питань;
- переконливість аргументації викладених думок;
- точність формулювань, конкретність викладу матеріалу;
- обґрунтованість висновків і рекомендацій;
- грамотне технічне оформлення роботи;
- відповідати загальноприйнятим вимогам і правилам оформлення науково-дослідних робіт.

Курсова робота є заключним етапом вивчення дисципліни. Тематика курсових робіт формується на підставі основних розділів дисципліни. Вона планується для виконання студентами у відповідному семестрі.

Захист курсової роботи проводиться на кафедрі та є важливим критерієм оцінки рівня підготовки студентів до практичної діяльності на підприємствах, в установах державного та приватного секторів.

2. Вимоги до написання, оформлення та захисту курсової роботи

2.1 Етапи та послідовність виконання курсової роботи

Виконання курсової роботи проводиться в декілька етапів:

- ✓ огляд літератури, вибір теми на основі ознайомлення студентом з її теоретичними та практичними проблемами;
- ✓ вибір об'єкта дослідження та збір статистичної й фінансової звітності стосовно його діяльності;
- ✓ затвердження теми та завдань, які повинні бути розглянуті при виконанні роботи;
- ✓ складання попереднього плану курсової роботи та його погодження з науковим керівником;
- ✓ підбір конкретних літературних джерел, періодичних видань, опрацювання законодавчої бази;
- ✓ написання і оформлення курсової роботи;
- ✓ передача курсової роботи на кафедру для перевірки;
- ✓ доопрацювання роботи;
- ✓ захист курсової роботи.

Отже, етапи виконання курсової роботи умовно можна поділити на чотири: підготовчий, початковий, основний, заключний, які й визначають послідовність написання роботи.

Підготовчий етап роботи над дослідженням полягає в ознайомленні студентів з методичними рекомендаціями щодо написання курсової роботи з дисципліни «Економіка праці й соціально-трудові відносини», вимогами до їх змісту, структури, оформлення тощо, а також ознайомлення студентів з орієнтовною тематикою, розробленою відповідно до тем дисципліни та затвердженою кафедрою.

На початковому етапі виконання роботи проводяться наступні процедури:

- а) вибір теми;
- б) попередній огляд науково-методичної літератури та інших джерел інформації;
- в) визначення об'єкта дослідження, мети та завдань курсової роботи.

Наступним етапом виконання курсової роботи є основний, який включає наступні кроки:

- а) детальне вивчення літературних, офіційних, відомчих та статистичних джерел інформації;
- б) складання плану роботи та його затвердження;
- в) написання чорнового варіанту згідно з погодженим планом;
- г) доопрацювання та належне оформлення роботи.

Заключним етапом вважається перевірка (рецензування) науковим керівником та її захист.

2.2 Вибір і затвердження теми та об'єкта дослідження

Виконання курсової роботи починається з вибору теми і об'єкта дослідження та їх затвердження.

Тема роботи повинна бути актуальною, вказувати на наявність не вирішених або необґрунтованих проблем у законодавстві, науковій та практичній діяльності, відповідати сучасним потребам суспільства, щоб в процесі дослідження розробилися пропозиції та рекомендації стосовно розглядуваної проблеми, з наведенням прогнозованих результатів їх реалізації на об'єкті дослідження в конкретних умовах його функціонування.

Отже, важливою вимогою до вибору теми є її перспективність, стабільність та наявність теоретичної та практичної інформації.

Вибір теми має бути усвідомленим і зваженим, з урахуванням індивідуальних можливостей та інтересів студента, або ж логічним продовженням попередніх наукових досліджень: курсових робіт, рефератів, доповідей на семінарах, конференціях та ін. Тема курсової роботи має відповідати здібностям і творчим можливостям дослідника.

Кожний студент обирає тему курсової роботи самостійно із запропонованих у наведеній тематиці курсових робіт.

Курсова робота виконується на основі копій звітності підприємства, затверджених печаткою та підписами. Тому при виборі теми слід приймати до уваги можливість отримання аналітичної інформації для даного дослідження.

Вибір об'єкту дослідження обумовлено передусім темою роботи, і він повинен бути цікавим для аналізу проблеми та надавати можливість розробити конкретні пропозиції або напрямки вдосконалення.

Затвердження теми проводиться відповідно до вимог та у встановленому в університеті порядку. Вибір і затвердження теми та об'єкту дослідження для студентів денної (заочної) форми навчання здійснюється під час попередньої сесії.

2.3 Складання плану курсової роботи

Складання плану – важливий та відповідальний етап підготовки. План повинен охоплювати ключові питання теми та відображати структуру курсової роботи.

Студенти самостійно складають плани, опрацювавши спеціальну наукову літературу, законодавчі та нормативні документи, методичні розробки, а також статистичні дані об'єкту дослідження і обов'язково погоджують його з науковим керівником.

План повинен вирізнятися своєю логічністю та послідовністю. Передбачені в ньому питання мають поступово розкривати теоретичні аспекти досліджуваної теми з переходом до аналітичної частини, яка виконується на матеріалах конкретного підприємства. Закінчується дослідження розробкою шляхів, напрямів, методів вирішення проблеми по вибраній тематиці.

Тому, як правило, курсова робота складається з трьох розділів: перший

розкриває теоретичні аспекти теми; другий – практичні питання; третій – носить рекомендаційний характер. Розділи курсової роботи можуть (але необов'язково) поділятися на підрозділи, кількість яких визначається складністю та об'ємністю досліджуваної проблеми.

2.4 Вивчення та підбір літературних джерел по темі дослідження

При підборі літературних джерел для виконання курсової роботи необхідно:

1) ознайомитися з теоретичними матеріалами за темою курсової роботи, вибрати пріоритетні напрями досліджень, проаналізувати основні фундаментальні праці;

2) ознайомитися з нормативно-правовою документацією, яка регламентує порядок організації та ведення обліку на підприємстві, оформлення поточної документації, фінансової звітності та ін.

3) ознайомитися з практичним аспектом досліджуваної проблеми, підібрати потрібну статистичну інформацію;

4) ознайомитися з основними тенденціями в дослідженні аналізованих питань.

Література, яка використовується в процесі виконання курсової роботи, повинна бути сучасною, відображати існуючі на момент написання роботи нормативні матеріали, охоплювати точки зору як вітчизняних так й закордонних фахівців.

Курсова робота має реферативний та дослідницький характер, тому при її написанні студенти повинні:

а) проаналізувати й узагальнити теоретичний матеріал літературних джерел: монографій, навчальних посібників, підручників, статей та ін.;

б) на базі основного матеріалу студенти повинні дати оцінку стану вивчення проблеми, обґрунтувати свою точку зору, зробити ґрунтовні висновки та розробити рекомендації.

Вся опрацьована література включається до списку використаних джерел та розміщується у відповідності до вимог їхнього оформлення.

2.5 Обсяг та структура роботи

Обсяг курсової роботи повинен бути в межах 30-35 сторінок стандартного формату.

Структура курсової роботи повинна бути наступною:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;

- додатки.

Титульний аркуш повинен бути оформлений згідно до вимог кафедри, затвердженого зразка та містити інформацію: найменування вищого навчального закладу, в якому виконана робота, прізвище, ім'я, по батькові автора, назву роботи, назву дисципліни, по якій виконується дослідження, дані про виконавця (курс, форма навчання, освітня програма); дані про наукового керівника, місто та рік виконання роботи.

Зміст має відображати всі розділи роботи із зазначенням структурних підрозділів та сторінок.

Вступ має бути коротким за обсягом, але повним за змістом. У ньому необхідно обґрунтувати актуальність теми дослідження, розкривши її значення, зробити короткий огляд проблеми, що досліджується як у вітчизняній, так і в іноземній літературі, наголосити на питаннях, які потребують подальшого вирішення, виділити предмет та об'єкт дослідження, сформулювати мету дослідження та розробити завдання, які потрібно вирішити для її досягнення, методи та інформаційну базу дослідження, надати коротку характеристику розділів роботи.

Обсяг вступу не повинен перевищувати трьох сторінок. На першій сторінці вступу, а також на титульному листі, та змісті, нумерацію не проставляють, але враховують.

Основна частина курсової роботи повинна містити інформацію, яка відображає суть, методику та основні результати виконання даної роботи. Вирішення кожного завдання, зазначеного у вступі, повинно бути проілюстровано необхідними поясненнями, математичними викладками, кінцевими та проміжними розрахунками, графічним матеріалом тощо в обсязі, необхідному для перевірки правильності й точності отриманих проміжних та кінцевих результатів без звертання до зовнішніх джерел.

Основну частину поділяють на розділи, а при необхідності і на підрозділи. Розподіл основної частини курсової роботи на розділи повинен відображати послідовність досягнення мети дослідження та логіку вирішення поставлених завдань. Зміст розділів чи підрозділів курсової роботи має відповідати їхній назві.

Як зазначалося, основна частина курсової роботи складається з трьох розділів. Кожний розділ розпочинається з нової сторінки. Розглянемо коротку характеристику розділів.

Перший розділ є теоретичною частиною курсової роботи. В ньому розглядаються теоретичні аспекти теми дослідження, сутність економічних категорій, їх роль, основні принципи та функції, взаємозв'язок основних елементів системи, методичні підходи дослідження і т.д. На основі узагальнення теоретичних підходів студент повинен сформулювати та обґрунтувати свою точку зору стосовно проблеми дослідження. Зробити короткий екскурс щодо

висвітлення теми курсової роботи в законах України, постановах Кабінету Міністрів, наказах Міністерства фінансів, інструкцій, положень з посиланням на джерело.

Орієнтовний обсяг першого розділу становить 8-9 сторінок.

Другий розділ є дослідницько-аналітичним. У даному розділі потрібно описати результати дослідження теми курсової роботи на об'єкті дослідження. Із найбільш важливих питань студент повинен проаналізувати та оцінити отриманий результат. Матеріали курсової роботи повинні викладатися послідовно, логічно, взаємо пов'язувати окремі її частини, повністю розкриваючи тему дослідження. Для цього потрібно приділити увагу сучасним теоретичним і методичним розробкам, розглянути і творчо осмислити відповідну наукову літературу та періодичні видання, визначити своє ставлення до дискусійних питань теми курсової роботи.

На основі аналізу емпіричних та звітних даних, особистих вражень та узагальнень потрібно зробити необхідні висновки, висвітлити досягнуті успіхи, зазначити існуючі недоліки, а також висловити пропозиції щодо можливостей подальшого покращення ситуації та становища об'єкта дослідження.

При написанні роботи повинні даватися посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в роботі. Робити посилання слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посылатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Орієнтовний обсяг другого розділу становить 8-10 сторінок.

Третій розділ роботи носить проектно-рекомендаційний характер. Він є заключною частиною дослідження, яка визначає основні напрями та шляхи зменшення, скорочення, оптимізації, удосконалення предмета дослідження відповідно до умов функціонування об'єкта дослідження. У цьому розділі оцінюється чіткість та вірогідність одержаних висновків, які узгоджуються з теоретичними викладками, описується важливість їхнього застосування на практиці. Орієнтовний обсяг третього розділу становить 8-9 сторінок.

Висновки. У висновках описуються найбільш важливі теоретичні та практичні результати курсової роботи, рекомендації щодо наукового та практичного використання результатів для вдосконалення практичної діяльності.

Висновки включають викладки чітко сформульованих і обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення по темі курсової роботи, які студент буде захищати як результат виконаної ним роботи (короткий виклад результатів досліджень). По суті – це підсумок курсової роботи.

Обсяг висновків – 2-3 сторінки.

Список використаних джерел рекомендовано має включати 15-20 джерел; містити список публікацій, на які є посилання в основній частині

курсової роботи та з якими студент ознайомився в процесі виконання дослідження, а також бухгалтерська та фінансова звітність підприємства. Бібліографічні описи посилань у списку використаних джерел наводяться відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання» (див. Додаток Д).

Додатки вміщують матеріали, які необхідні для повноти викладу змісту курсової роботи і можуть містити великі таблиці, схеми, баланси та інші звітні дані об'єкта дослідження, графічні матеріали, розрахунки тощо. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. При оформленні додатків окремою частиною на титульному аркуші друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ». Вони позначаються великими літерами української абетки, починаючи з А, за винятком літер Г,Є,З,І,Ї,Й,О,Ч,Ь, наприклад, Додаток А.

**Приклад плану курсової роботи на тему:
«Трудові ресурси України та ефективність їх використання»**

Вступ
Розділ 1. Трудові ресурси та їх зміст
Розділ 2. Аналіз формування та використання трудових ресурсів України
Розділ 3. Шляхи покращення формування та використання трудових ресурсів України
Висновки
Список використаних джерел
Додатки

2.6 Вимоги до оформлення курсової роботи

При написанні курсової роботи студентам слід дотримуватися вимог до оформлення згідно з ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів».

Курсова робота друкується за допомогою комп'ютерної техніки на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210х297 мм), притримуючись полів таких розмірів: лівий – 20 мм, правий – 10 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм, з використанням шрифтів текстового редактора Word – Times New Roman, розміру 14 через 1,5 міжрядкові інтервали, абзац – 1,25 мм.

Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи повинна бути однаковою.

Мова курсової роботи державна, стиль науковий, чіткий без орфографічних та синтаксичних помилок, послідовність логічна.

Скорочення слів і словосполучень необхідно використовувати у відповідності з діючими стандартами з бібліотечної та видавничої справи.

Нумерація сторінок є обов'язковою, сторінки нумеруються арабськими цифрами, починаючи зі вступу, враховуючи титульний аркуш та зміст. Нумери проставляються у правому верхньому куті сторінки без крапки.

Текст основної частини поділяється на розділи та підрозділи. Заголовки

структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ» і т.д. друкують великими літерами симетрично щодо тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої).

Кожну структурну частину роботи потрібно починати з нової сторінки.

Нумерація розділів, підрозділів, таблиць, рисунків, формул подається арабськими цифрами без знака №, наприклад, «РОЗДІЛ 1»; підрозділи нумеруються в межах кожного розділу, включаючи номер розділу та порядковий номер підрозділу, між якими ставиться крапка, наприклад, 1.3 – третій підрозділ першого розділу.

Цифровий матеріал, як правило, подається у вигляді таблиць, розроблених автором самостійно. Кожна таблиця повинна мати назву. Таблицям повинна передувати преамбула, де здійснюється перша згадка про таблицю і пишеться слово «табл.», після чого вказують номер таблиці (без знака «№»). Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці пишеться «Таблиця» із зазначенням її номера.

Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 2.1» (перша таблиця другого розділу). При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад «Продовження табл. 2.1». (Приклад оформлення таблиць наведено у Додатку Б).

Якщо всі дані, наведені у таблиці, мають однакову одиницю вимірювання, то її вказують у тематичному заголовку, якщо різні – то в заголовках стовпців або рядків через кому. Позначення одиниць вимірювання при цьому має відповідати загальним стандартам.

Після таблиці обов'язково проводиться аналіз її змісту та аналітичних даних.

Ілюстрації (схеми, графіки, діаграми) необхідно наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрації позначають скороченим словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації між якими ставиться крапка.

Номер рисунку та його назва розміщуються під рисунком. (Приклад рисунку запропоновано у Додатку В).

Формули в курсовій роботі нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Порядковий номер формули вказують у круглих дужках праворуч від неї. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта потрібно подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Посилання в тексті на порядковий номер формули роблять у круглих дужках, наприклад: « у формулі (2.2)».

У тексті курсової роботи обов'язково треба давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, які наводяться в роботі або на ідеях і висновках яких розробляються проблеми, завдання, питання дослідження. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в роботі. Посилання в тексті курсової роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «[12, с.27]».

2.7 Вимоги до захисту курсової роботи та критерії оцінювання

Основна мета захисту курсової роботи – виявлення рівня узагальнення і закріплення знань студентів з даної дисципліни та здатність застосовувати їх при вирішенні конкретних фахових завдань. Захист курсової роботи відбувається після її виконання за умови повного додержання вимог до її оформлення та змісту.

Захист проводиться за графіком навчального процесу і приймається комісією кафедри. Під час захисту студент має продемонструвати глибоке знання основних понять, термінів, концепцій досліджуваної теми, основних положень нормативних та законодавчих актів, що стосуються сфери діяльності об'єкта дослідження, вміти чітко викладати особисті розробки та пропозиції, використовувати ілюстративний матеріал, аргументовано відповідати на питання.

За своїм характером захист курсової роботи є науковою доповіддю, що відбувається в умовах дотримання наукової етики. В доповіді студент повинен відобразити ключові питання:

- актуальність теми;
- структуру роботи;
- об'єкт, предмет та методи дослідження, які використовувалися при написанні;
- стан та тенденції розвитку досліджуваної проблематики;
- діагностика стану та економічних показників діяльності об'єкта дослідження;
- зміст запропонованих заходів та обґрунтування їх ефективності при реалізації.

Оцінка виставляється під час співбесіди комісії та студента. Процедура захисту є відкритою. Регламент захисту включає коротку доповідь студента та серії з 3-5 питань викладачів, які стосуються практичної сторони виконання роботи. На захист курсової роботи відводиться 10-15 хвилин. Оцінка доводиться студенту одразу після захисту і проставляється в рецензії на курсову роботу.

Робота подається на кафедру для перевірки науковим керівником не пізніше ніж за місяць до екзаменаційної сесії. Курсова робота, яка відповідає викладеним у даних методичних рекомендаціях вимогам, оцінюється для студентів денної та заочної форми навчання за 100-бальною шкалою з врахуванням наступних критеріїв (табл.1):

Таблиця 1

Критерії оцінки курсової роботи

Критерії	Бали
Оцінка структури (плану) курсової роботи, наскільки план дозволяє розкрити тему.	50
Оцінка теоретичного рівня роботи.	
Повнота розкриття основних питань досліджуваної проблематики.	
Наявність прикладів, розрахунків, аналізу, порівнянь тощо.	
Характеристика статистично-аналітичного рівня дослідження.	
Ілюстративність роботи: наявність таблиць, рисунків.	
Відповідність вступу та висновків вимогам, які викладено в методичних рекомендаціях по написанню курсової роботи.	
Оцінка повноти та правильності складання списку використаних джерел.	
Відповідність оформлення курсової роботи вимогам стандартів та правил.	
Виконання календарного плану написання курсової роботи.	
Оцінка доповіді студента при захисті курсової роботи.	50
Оцінка відповіді студента на додаткові запитання.	
Всього	100

Результат захисту оцінюється за кредитно-модульною системою (табл. 2). При визначенні оцінки роботи береться до уваги рівень підготовки студента, обсяг та якість одержаних результатів, змістовність доповіді та відповідей на запитання членів комісії, якість оформлення роботи, а також відгук керівника.

Таблиця 2

Шкала оцінювання навчальної діяльності студента

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою, для:	
		екзамену, курсового проекту (роботи), практики	заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Курсова робота може бути оцінена на **«відмінно»** в тому разі, якщо розкрита сутність проблеми дослідження, її актуальність, приведений огляд монографічної і періодичної літератури, статистичні матеріали. Дослідження містить аналіз проблеми, розрахунки та обґрунтування рішень щодо вдосконалення методів вирішення проблеми, заявленої в рамках обраної теми. Виконані вимоги щодо оформлення роботи.

Оцінка **«добре»** виставляється у тому разі, якщо недостатньо обґрунтовані пропозиції автора щодо вдосконалення ефективності діяльності об'єкту дослідження, інші вимоги, які були перелічені в попередньому пункті виконані.

Оцінка **«задовільно»** виставляється у тому разі, якщо курсова робота поверхнево висвітлює зміст теми дослідження, не містить обґрунтованих рекомендацій по вирішенню певних економічних проблем. Мають місце помилки в оформленні роботи.

Курсова робота оцінюється на **«незадовільно»** та повертається на доопрацювання, якщо автор не розкрив зміст теми, не залучив практичний матеріал до аналізу проблеми дослідження та допустив помилки при викладенні змісту питань та оформленні роботи.

3. Рекомендовані теми курсових робіт з дисципліни «Економіка праці й соціально-трудові відносини»

1. Людський розвиток як мета соціально-економічного прогресу.
2. Праця як фактор та складова підприємницької діяльності.
3. Праця як системна складова підприємницької діяльності.
4. Гуманізація праці як фактор підвищення ефективності підприємницької діяльності.
5. Праця як провідний чинник підприємницької діяльності.
6. Праця як основа розвитку людства.
7. Трудовий потенціал України, шляхи його посилення.
8. Людський капітал України, шляхи його зростання.
9. Людський капітал підприємництва, шляхи його зростання.
10. Ринок праці України та шляхи його розвитку.
11. Соціально-трудові відносини та їх вдосконалення.
12. Соціальне партнерство та його розвиток.
13. Шляхи вдосконалення організації праці в умовах підприємницької діяльності.
14. Шляхи вдосконалення організації праці у сфері підприємницької діяльності.
15. Шляхи вдосконалення організації праці в умовах глобалізації.
16. Шляхи вдосконалення нормування праці на підприємстві.
17. Ефективність праці та шляхи її підвищення.
18. Продуктивність праці та фактори її підвищення.
19. Оплата праці та шляхи її вдосконалення.
20. Мотивація персоналу підприємства в ринкових умовах господарювання.
21. Персонал підприємства та раціональність його формування й використання.
22. Планування праці в сфері підприємницької діяльності.
23. Аудит праці та шляхи його вдосконалення.
24. Моніторинг праці та шляхи його вдосконалення.
25. Зайнятість населення та шляхи її підвищення.
26. Прибуток як джерело формування людського капіталу.
27. Колективно-договірне регулювання оплати праці на підприємстві.
28. Організація нормування праці на підприємстві.
29. Організація праці на підприємстві.
30. Технологія управління персоналом на підприємстві.
31. Кадрова політика на підприємстві.
32. Ефективність управління персоналом на підприємстві.
33. Система преміювання персоналу на підприємстві.
34. Організація оплати праці персоналу підприємства.
35. Тарифна система оплати праці.
36. Організація стимулювання праці на підприємстві.
37. Виявлення резервів підвищення продуктивності праці.
38. Безтарифна система оплати праці.
39. Сутність та оцінювання трудового потенціалу підприємства.

40. Сутність та структура фонду оплати праці підприємства.
41. Організація оплати праці за контрактною системою найму.
42. Сутність нематеріального стимулювання праці на підприємстві.
43. Організація матеріального стимулювання праці на підприємстві.
44. Відрядна форма оплати праці та її системи.
45. Погодинна форма оплати праці та її системи.
46. Формування та оцінювання людського капіталу підприємства.
47. Сутність та методи виміру продуктивності праці.
48. Організація підвищення кваліфікації фахівців і керівників на підприємстві.
49. Інформаційне та методичне забезпечення аналізу трудових показників підприємства.
50. Сутність та методика планування трудових показників на підприємстві.
51. Організація внутрішнього аудиту персоналу на підприємстві.
52. Форми і методи первинної підготовки кваліфікованих кадрів.
53. Структура доходів найманого працівника.
54. Спеціальні системи преміювання працівників підприємств.
55. Структура фонду робочого часу та контроль за його використанням.
56. Внутрішньоорганізаційний ринок праці на підприємстві.
57. Аналіз показників чисельності, складу та руху населення області.
58. Шляхи підвищення ефективності використання трудових ресурсів області.
59. Актуальні проблеми формування трудового потенціалу суспільства.
60. Удосконалення та розвиток соціально-трудових відносин в області.
61. Шляхи вдосконалення соціально-трудових відносин на підприємстві.
62. Сучасні методи регулювання соціально-трудових відносин.
63. Удосконалення державного регулювання соціально-трудових відносин в Україні.
64. Удосконалення механізму соціального партнерства.
65. Перспективи співпраці України з Міжнародною організацією праці.
66. Стан і можливі заходи щодо зниження безробіття в Україні.
67. Стан і напрямки вдосконалення молодіжного сектору ринку праці в Україні.
68. Стан і перспективи розвитку ринків праці за видами економічної діяльності.
69. Сучасний стан та вдосконалення механізму регулювання зайнятості населення в Україні.
70. Сучасний стан та напрями покращення використання трудового потенціалу в умовах структурної перебудови економіки України.
71. Трудова міграція на сучасному етапі ринкової трансформації економіки України.

4. Список використаних джерел

1. ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів». URL: <https://www.kdu.edu.ua/Documents/DSTU41632020v1.pdf> (дата звернення; 05.02.2025).
2. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання». URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf (дата звернення; 05.02.2025).
3. Кубіній Н.Ю., Данайканич О.В., Кубіній В.В. Методичні аспекти аналізу доходу підприємства. Науковий вісник Ужгородського університету. Сер.Економіка. 2020. Випуск 1 (55). С. 97–102.
4. Кубіній, Н., Маргітич, В., & Кубіній, В. Продуктивність праці в інтенціональній економіці. Економіка та суспільство. 2022. (43). [Електроний ресурс] URL:<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-81> (дата звернення; 05.02.2024).
5. Мікловда В.П., Кубіній Н.Ю., Мошак С.М. Рейтинг конкурентоспроможності України за критерієм ефективності праці. Демографія та соціальна економіка. 2015. № 3. С. 199–208.
6. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел. URL: <https://msu.edu.ua/library/wp-content/uploads/2019/02/prykklady-oformlennja-bibliohrafichnoho-opysu-zhidno-dstu-8302.pdf> (дата звернення; 05.02.2025).
7. Про вищу освіту. Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. Liga. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T141556?an=1> (дата звернення; 05.02.2025).

Реєстр.номер _____
Дата надходження _____ 20____ р.

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ТОРГІВЛІ

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Економіка праці й соціально-трудові відносини»

на тему: «Продуктивність праці та фактори її підвищення» (на матеріалах підприємства)

Студентки 3-го курсу
денної форми навчання
ОП «Управління персоналом
та економіка праці»

Керівник: к.е.н., проф Кубіній Н.Ю.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії:

_____ (підпис)	_____ (прізвище та ініціали)
_____ (підпис)	_____ (прізвище та ініціали)
_____ (підпис)	_____ (прізвище та ініціали)

Приклад оформлення таблиць

Таблиця 2.1

Аналіз показників ефективності використання персоналу та оплати праці на підприємстві «Назва» за 2022-2024рр.

Назва показника	2022р.	2023р.	2024р.	Абсолютне відхилення	
				2023/2022	2024/2023
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	59 944	52 377	42 689	-7 567,00	-9 688,00
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	264	263	253	-1,00	-10,00
Фонд робочого часу працівників, люд.год.	417310	413528	391432	-3 782,00	-22 096,00
Середньорічна продуктивність праці працівника, тис. грн. / ос.	227,06	199,15	168,73	-27,91	-30,42
Витрачання на оплату праці, тис. грн.	15271	16988	13775	1 717,00	-3 213,00
Середні витрати на оплату праці, тис. грн. / ос.	57,84	64,59	54,45	6,75	-10,15

**Розраховано на основі додатків Б, В.*

Приклад оформлення рисунків

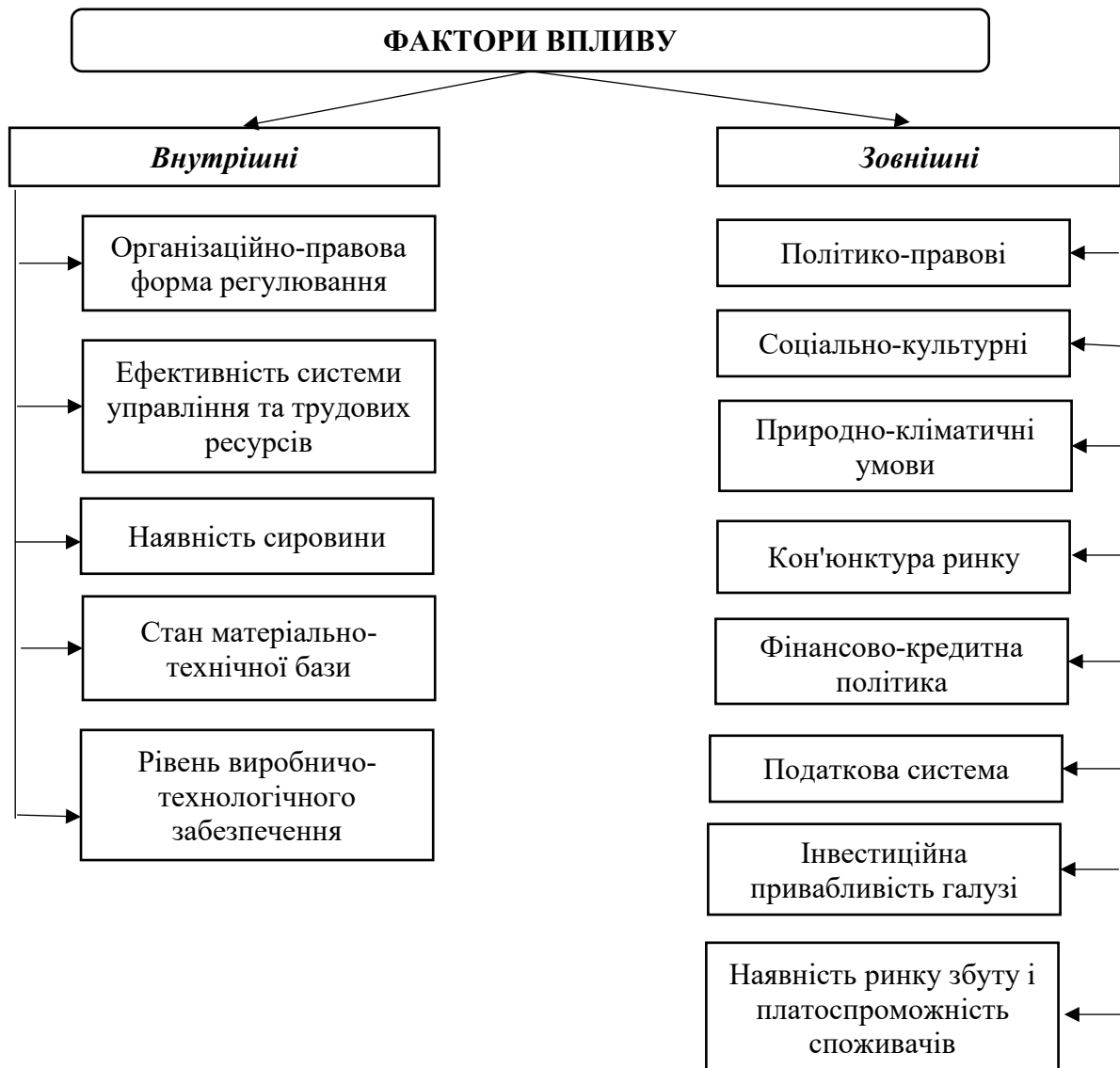

Рис. 3.2 Фактори, які здійснюють вплив на ефективність господарської діяльності підприємства [3,с. 98]

ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У
СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015
«Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» [6]

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Дичківська О. О. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Київ : ДІА, 2018. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с. 3. Лазор О. Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2003. 542 с. 4. Ваш О. М. Етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 104 с. 5. Гурманова Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ : ЦУЛ, 2017. 193 с.
Два автори	1. Мартиненко З. Е., Макар І. В. Управління підприємством: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2017. 296 с. 2. Палеха В. І., Карпова П. В. Менеджмент організацій : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 120 с. 3. Білоус С. І., Корнійчук В. П. Філософія освіти : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2016. 176 с. 4. Мороз І. С., Василенко Н. Ю. Маркетинг : конспект лекцій. Київ : Молодь, 2016. 102 с. 5. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Вид. 3-тє., переробл. та допов. Херсон, 2017. 212 с.
Три автори	1. Тарнавська Г. Я., Марценюк Н. С., Герасимова Т. М. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2017. 412 с. 2. Пустовенко В. В., Максименко І. Л., Яким А. С. Безпека життєдіяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2017. 348 с.
Чотири автори	1. Інновації : навч. посіб. / Гуревич Д. Т., Чекан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с. 2. Вища математика : конспект лекцій / Ткачук Т. С. та ін. Київ, 2015. 82 с.
П'ять і більше авторів	1. Операційний менеджмент : підручник / С. М. Поплавська та ін. Київ : ЦУЛ, 2011. 267 с. 2. Охорона праці : навч. посіб. / О. І. Подольська та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2017. 264 с. 3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : станом на 10 жовт. 2017 р. / К. І. Мягченко та ін. ; за заг. ред. І. М. Ливанова. Київ : ЦУЛ, 2017. 428 с.

Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Веретенко В. В. Міжнародний маркетинг : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Марценюка. Київ, 2015. 374 с. 2. Бутенко М. П., Качур В. П., Петренко С. В. Психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Дутко. Київ : ЦУЛ, 2017. 332 с.
Без автора	1. 30 років історичному факультету: історія та сьогодення (1986-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. В. В. Черепані. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 340 с. 2. Етнографія : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Гарапка; уклад. А. І. Гарапка. Київ : ЦУЛ, 2018. 320 с. 3. Міжнародні відносини : монографія / за ред. М. А. Березовського. Київ : ЦУЛ, 2016. 162 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: П. О. Бедрія, О. О. Петренка. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Тарнавського. Київ : ЦУЛ, 2016. 186 с. 6. Підготовка фахівців у ВНЗ в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Мукачєво, 4-5 жовт. 2018 р. Мукачєво : МДУ, 2018. 226 с. 7. Освіта в Україні: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Марценюк (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2017. 319 с. 8. Товарознавство / упоряд. В. Олексик. Київ, 2014. 804 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія рослин / редкол.: І. М. Деркач та ін. Київ : ЦУЛ, 2016. Т. 8. 812 с. 2. Безруков В. Д. Поэзия : в 2 т. / ред. изд.: Л. Г. Мороз, А. Г. Мягченко; авт. вступ. ст. А. В. Сипина. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2016. Т. 2. 206 с. 3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Бюджетна система України: історія, стан та перспективи : у 3 т. / Акад. прав. наук України. Львів : Право, 2012. Т. 2 : Бюджетний менеджмент / заг. ред. Ю. П. Бубряка. 476 с. 5. Кучеренко Н. П. Казначейська справа : в 6 т. Київ : Право, 2016. Т. 3 : Контроль у системі Державного казначейства. 432 с. 6. Дендрофлора України. В 12 т. Т. 2. Дикорослі та культивовані дерева і кущі. Вип. 1. Покритонасінні / Л.І. Перхоменко. Київ : Наукова думка, 2012. 200 с.
Автореферати дисертацій	1. Петров О. Г. Музикотерапія : автореф. дис. ... канд. псих. наук : 12.00.06. Київ, 2009. 40 с.
Дисертації	1. Петрук Л. А. Дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Львів, 2004. 140 с. 2. Винниченко О. М. Контроль соціально-економічного розвитку промислових підприємств : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Київ, 2018. 344 с.

Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с. 2. Конституція України : станом на 1 жовтня 2017 р. / Верховна Рада України. Київ : Право, 2017. 93 с. 3. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2016 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2016. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 4. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 5. Про освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2018. URL:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2018). 6. Питання соціального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2017 р. № 1060. <i>Офіційний вісник України</i>. 2018. № 5. С. 430–443. 7. Про інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2019-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2018 р. № 43/2018. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2018. 23 лют. (№ 35). С. 10. 8. Про затвердження Вимог до оформлення кандидатської дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2018 р. № 50. <i>Офіційний вісник України</i>. 2018. № 25. С. 139–141. 9. Інструкція щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги : затв. наказом М-ва. праці та соц. політики від 19.09.2006 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2006. 19 верес. (№ 18). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Співки «Первоцвіт» Г. Ф. Петренка на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Поповича щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.
Патенти	1. зернозбиральний комбайн: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	1. Марченко М. І., Кополович А. Д., Яким Б. М. Про точність визначення радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Федорченко Б. А., Смотрич В. Н. Радиационное повреждение материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ;

	ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Прокопенко И. П. Каталог растений для работ по экодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історична спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Петров, О. В. Олійник. Харків, 2000. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Закарпатської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Петрик та ін.; Упр. культури Закарпат. облдержадмін., Закарпат. іст. музей. Ужгород, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	1. Боротьба з злочинністю: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 3 / уклад.: О. В. Куріпта, відп. за вип. Н. М. Щур; Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2017. 60 с. 2. Іван Марченко : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Петрик. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 9).
Аналітичний бібліографічний запис Складова частина видання (глави, розділу, статті) розділовий знак «дві навскісні риски» («//») можна замінювати крапкою, а відомості про документ (його назву), виділяти шрифтом (наприклад, <i>курсивом</i>).	
Частина видання: книги	1. Петренко М. А. Международное право и роль Конституционного Суда Украины // Максим Петренко: право як буття вченого : зб. наук. пр. до 60-річчя проф. М. А. Петренко / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 2. Якса А. П. Економічна політика держави. <i>Двадцять п'ять років з економічним правом</i> : вибрані праці. Харків, 2017. С. 205–212. 3. Корнійчук Т. О. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. <i>Педагогіка</i> : навч. посіб. / за заг. ред. Т. О. Корнійчука. Київ, 2017. С. 195–197.
Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)	1. Лалак Н. В. Шляхи підвищення мотивації молодших школярів до навчання // Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2011 рік : збірник тез повідомлень. Київ, 2012. С.202–203. 2. Максименко Д. В. Методи оперативної діагностики виробничої діяльності підприємства // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці : збірник тез та доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 21 лютого 2013 р.) / відпов. за випуск Мельничук Б.В. Київ, 2013. С.331–335. 3. Цехмістров І. І., Перець І.П. Про бюджет. <i>Дослідження проблем в Україні очима молодих вчених</i> : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.
Частина довідкового видання	1. Павлик І. М. Право інтелектуальної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 683. 2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. <i>Основи педагогіки освіти</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Дмитрука, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.

	3. Попович Н.І. Початкова освіта // Педагогічна енциклопедія. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання: продовжуваного видання	1. Куцінко Т. О. Адміністративне законодавство України: реалії та перспективи формулювання // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Безруков С. А., Хмельов А. А. Дослідження циліндричних оболонок. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Хорошилова С. А., Малафіїк Л. О., Хмельов А. А. Моделювання складеної конструкції за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	1. Кучеренко О. О. Конституційні права людини і громадянина // Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коваль Л., Коваль П. Переваги дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 3. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2017. Vol. 18, No 2. P. 109–118.
Електронні ресурси	1. Україна очима дітей : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Хміль А. А. Функції державної служби за законодавством України // Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsei.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Хміль І. О. Шляхи подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2016. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Куцкір Я. С., Махно Б. А., Борислав С. Г. Трансформація науково-педагогічної системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.